

ARTSKYDDBEDÖMNING FÖR BEBYGGELSEUTVECKLING CENTRALA BREDÄNG

Bakgrund och syfte

WSP Sverige AB har på uppdrag av Stockholms stad, Exploateringskontoret, tagit fram en artskyddsbedömning för utkast till bebyggelsestruktur i centrala Bredäng. Bebyggelsestrukturen utgör underlag för arbete med framtagande av detaljplan (dnr 2016–14271). Underlag till rapporten utgörs av en naturvärdesinventering (NVI) enligt svensk standard 199000:2014 utförd sommaren 2020 samt artfynd inrapporterade till Artportalen (sökdatum 2024-04-04). Inga skyddade arter noterades vid naturvärdesinventeringen, men skyddade arter finns rapporterade på Artportalen.

Detta PM utgör en artskyddsbedömning avseende förekommande skyddade arter. Syftet är att tillhandahålla underlag för att bedöma om det krävs dispens från Artskyddsförordningen för att kunna anta detaljplanen, till exempel om planförslaget försvårar uppfyllandet av gynnsam bevarandestatus för arterna eller, för arter som är skyddade enligt 4 § eller 4 a § artskyddsförordningen, om dessa arters reproduktionsplatser och/eller viloplatsen påverkas negativt.

Verksamhetsbeskrivning

Den nya bebyggelsestrukturen utgörs av flera nya byggnader, preliminärt 16 stycken. Den nya bebyggelsen placeras dels på mark som redan är ianspråktagen genom att befintliga byggnader rivs och ersätts med nya, dels på befintlig naturmark. För detaljerad redovisning av aktuell naturmark, se naturvärdesinventeringen utförd sommaren 2020.

Metodik

Samtliga skyddade arter som identifierades genom naturvärdesinventeringen eller rapporterats på Artportalen inom verksamhetsområdet visas i Tabell 1. Artportalen är en webbplats för observationer av Sveriges flora och fauna, dit vem som helst kan rapportera in artobservationer. Artportalen är ett viktigt verktyg, men ger aldrig en heltäckande bild av en arts utbredningsområde, bland annat eftersom negativa data inte redovisas. Brist på data i Artportalen är således inget bevis för att en art inte finns på en viss plats. För varje noterad skyddad art har en bedömning gjorts av påverkan av planerade åtgärder på artens bevarandestatus och möjligheten att upprätthålla kontinuerlig ekologisk funktion för arten i det berörda området. Utifrån tidigare genomförd naturvärdesinventering har en övergripande bedömning gjorts av områdets lämplighet som häckningsmiljö för skyddade fågelarter samt eventuellt behov av ytterligare inventeringar.

Bevarandestatus

Detta PM inkluderar bedömningar av skyddade arters bevarandestatus, kontinuerliga ekologiska funktion och den nya bebyggelsens påverkan på denna. En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö
2. artens naturliga eller hävdvotingade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid
3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer skall bibehållas på lång sikt (16 § förordning om områdesskydd, 1998:1252)

Bevarandestatusen bedöms på nationell, regional och lokal nivå. För bedömning av bevarandestatusen har följande geografiska skalor använts:

- Nationell bevarandestatus: hela Sverige
- Regional bevarandestatus: Stockholms län
- Lokal bevarandestatus: Stockholms kommun/närliggande kommuner på Södertörn

Fridlysningsbestämmelser

Fridlysningsbestämmelserna finns i Artskyddsförordningen (2007:845) som meddelats med stöd av 8 kap. miljöbalken. Bestämmelser som är relevanta för arter inom det aktuella området återfinns i 4 § och gäller alla vilda fågelarter i Sverige.

4 §

Det är förbjudet att

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att
  - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
  - b) återupprätta populationen till den nivån.

Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Förordning (2022:928).

Avgränsning fåglar

Alla Sveriges fågelarter är fridlysta enligt 4 § Artskyddsförordningen, vilket inkluderar förbud mot att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Området för bebyggelseutveckling bedöms inte utgöra någon viktig plats för rastande fågel, så vad gäller förbudet enligt 4 § 2 p, dvs störning, så avgränsas den till häckningstid. Arter som inte häckar inom området tas inte upp inom

denna artskyddsbedömning då arten i så fall inte har någon lokal, regional eller nationell population i området som kan komma att påverkas. Ingen skada kan komma att ske och inga förbud enligt 4 § kan utlösas. Enbart fåglar som är upptagna på nationella rödlistan eller Fågeldirektivets bilaga 1 bedöms i denna artskyddsbedömning, så kallade "skyddsvärda fåglar", då i praktiken enbart sådana fågelarter med vikande populationsstorlekar kan få sin bevarandestatus negativt påverkad på lokal, regional eller nationell nivå.

Artlista

Tabell 1. Skyddade och/eller rödlistade arter som identifierades inom området för ny bebyggelse via rapporter från Artportalen. Tabellen anger under kolumnen motivering på vilket sätt respektive art inkluderas i denna bedömning. Rödlistans kategorier är: LC = livskraftig, NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = akut hotad.

Art	Vetenskapligt namn	Fridlyst	Rödlistad	Upptagen i Fågeldirektivets bilaga 1	Eventuellt häckningskriterium på Artportalen	Inkluderas i utredningen	Motivering
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Ja	NT	Nej	Ruvande, bo med hörda ungar	Ja	Rödlistad art, rapporterad med häckningskriterium inom området för ny bebyggelse.
Fiskmås	<i>Larus canus</i>	Ja	NT	Nej	Ruvande	Ja	Rödlistad art, rapporterad med häckningskriterium inom området för ny bebyggelse.
Gråkråka	<i>Corvus cornix</i>	Ja	NT	Nej	Obs. i häckningstid, lämplig biotop	Ja	Rödlistad art, rapporterad med häckningskriterium inom området för ny bebyggelse.
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	Ja	VU	Nej	N/A	Nej	Rödlistad art, ej noterad med häckningskriterium, noterad som stationär.

Artskyddsbedömning

Nedan följer en beskrivning av arter som i Tabell 1 ovan bedömts vara relevanta att inkludera i denna artskyddsbedömning. Utförd naturvärdesinventering samt inrapporterade fynd i Artportalen visar att det enbart är inom organismgruppen fåglar det finns skyddade och rödlistade arter som teoretiskt sett skulle kunna påverkas av planförslaget. Denna artskyddsbedömning omfattar således enbart fåglar. Arterna som bedöms är alla upptagna i nationella rödlistan. Uppgifter om antal kända par per landskap är hämtade från Ottosson m.fl. (2012).

Björktrast

Ekologi

Björktrast häckar i skogar, främst lövskog, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar. Boet byggs i trädkronor.

Utbredning

Arten förekommer och häckar i hela Sverige, med största koncentrationen av häckande par i norra Sverige. Den nationella populationsuppskattningen var 740 000 häckande par år 2012. I Stockholms län uppskattades populationen till 14 000–34 000 häckande par.

Hot och bevarandestatus

Björktrast har under de senaste 15 åren minskat i antal och är sedan 2020 klassad som NT (nära hotad) på nationella rödlistan.

Artförekomst

Två fyndrapporter av björktrast finns på Artportalen från 2022 och 2023, båda med häckningskriterier där ruvande individer och bon med ungar noterats. Båda fynden är gjorda utanför ytor som planeras för exploatering.

Konsekvensbedömning

Björktrast är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen samt rödlistad. Arten är inte beroende av någon specifik biotop eller någon specifik trädart. Den häckar i alla typer av skogar och trädgårdar, även i urban miljö. Inga träd där häckning konstaterats kommer att påverkas inom området för planerad bebyggelse. Ett fåtal träd planeras tas ner där nya byggnader planeras, men ett sådant litet bortfall av träd bedöms inte påverka artens häckningsmöjligheter i området nämnvärt. Om avverkning av träd sker utanför häckningstid bedöms ingen negativ påverkan ske på björktrastens bevarandestatus lokalt, regionalt eller nationellt, och artens kontinuerliga ekologiska funktion bedöms upprätthållas.

Fiskmåå

Ekologi

Fiskmåå häckar i kolonier eller enstaka par vid kuster, sjöar, i urban miljö och i jordbruksbygder. Arten är en allätare och mycket adaptiv i sitt val av livsmiljöer.

Utbredning

Fiskmåå förekommer och häckar i hela Sverige, med lägre koncentration i norra Sveriges inland. Den nationella populationsuppskattningen var 100 000 häckande par år 2012. I Stockholms län uppskattades populationen till 8000–16000 häckande par.

Hot och bevarandestatus

Fiskmåå har under de senaste 20 åren minskat i antal och är sedan 2020 klassad som NT (nära hotad) på nationella rödlistan. Minskningen tros bero på jakt och ändrad sophantering på samhällsnivå, sopor deponeras och övertäcks allt oftare vilket minskar tillgängligheten på föda vid soptippar för fiskmåå.

Beskrivning av artförekomsten

Två fyndrapporter av fiskmåå finns på Artportalen från 2022 och 2023, en av dem med häckningskriterium där en ruvande individ noterats. Vid det andra fyndet noterades fem förbiflygande individer. Båda fynden är gjorda utanför ytor som planeras för exploatering.

Konsekvensbedömning

Fiskmåå är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen samt rödlistad. Fiskmåå är mycket flexibel i sitt val av häckningsmiljö, den häckar oftast i kolonier på marken, men kan även häcka på byggnader. Inga konstaterade häckningsplatser kommer att påverkas inom området för planerad bebyggelse. Inga andra häckningsmiljöer kommer att påverkas vid exploatering heller, då inga möjliga ytor för kolonihäckning på marken finns i den täta bebyggelsen i området. Tillkomsten av fler byggnader kan snarare vara positivt för fiskmååsen då fler möjliga häckningsplatser tillkommer. Ingen negativ påverkan bedöms ske på fiskmååsens bevarandestatus lokalt, regionalt eller nationellt, och artens kontinuerliga ekologiska funktion bedöms upprätthållas.

Gråkråka

Ekologi

Gråkråka häckar historiskt sett i jordbruksmark, men har sedan 1950-talet i stor utsträckning blivit en urban fågel som häckar i träd i parker och trädgårdar.

Utbredning

Arten förekommer och häckar i hela Sverige. Den nationella populationsuppskattningen var 180 000 häckande par år 2012. I Stockholms län uppskattades populationen till 2000–4000 häckande par.

Hot och bevarandestatus

Gråkråka har under de senaste 20 åren minskat i antal och är sedan 2020 klassad som NT (nära hotad) på nationella rödlistan. Minskningen tros bero på jakt och ändrad sophantering på samhällsnivå, sopor deponeras och övertäcks allt oftare vilket minskar tillgängligheten på föda vid soptippar för gråkråka.

Beskrivning av artförekomsten

Tre fyndrapporter av gråkråka finns på Artportalen från 2022, 2023 och 2024. Ett av fynden är rapporterat med häckningskriterium där en individ observerats i häcktid i lämplig biotop. De andra två fynden är individerna noterade som stationära och förbiflygande. Alla fynd är gjorda utanför ytor som planeras för exploatering.

Konsekvensbedömning

Gråkråka är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen samt rödlistad. Arten är beroende av träd i urban miljö för häckning i Stockholmsområdet, vid exploatering kommer träd att avverkas. Däremot bedöms inte antalet potentiella häckningsträd som försvinner leda till att gråkråkans bevarandestatus eller kontinuerliga ekologiska funktion på försämras på lokal nivå, då arten är mycket vanlig i urban miljö som denna, och likvärdiga/bättre trädbiotoper finns i stora arealer i närområdet, och inom själva området för planerad bebyggelse. Av områdets mest värdefulla träd, som pekas ut och naturvärdesträd i naturvärdesinventeringen, kommer samtliga utom ett att finnas kvar. Även nya träd kommer att planteras vilket möjliggör för nya häckningsmöjligheter på sikt. Hotet mot arten utgörs inte av exploatering, utan av modern sophantering. Om avverkning av träd sker utanför häckningstid bedöms ingen negativ påverkan ske på gråkråkans bevarandestatus lokalt, regionalt eller nationellt, och artens kontinuerliga ekologiska funktion bedöms upprätthållas.

Sammanfattning

Utredningen visar att förslaget till ny bebyggelse inte utlöser förbuden i fridlysningsbestämmelserna för enskilda skyddade arter. Eventuell störning från planerade åtgärder bedöms inte ha någon betydelse för att bibehålla populationen av berörda arter på en tillfredsställande nivå, så länge störande arbeten utförs utanför fåglarnas häckningstid. Inom området finns inga särskilt lämpliga eller känsliga häckningsmiljöer för skyddade fågelarter. Sannolikheten att ytterligare skyddade arter som riskerar att påverkas negativt av planerad bebyggelse häckar i området bedöms därför som mycket låg. Således finns inget behov av ytterligare fågelinventeringar eller av dispens från Artskyddsförordningen.

Referenser

Lagstiftning

Artskyddsförordning, 2007:845.

Miljöbalk, 1998:808.

Hemsidor

Artfakta.se (besökt under april 2024).

Litteratur

Gejl, L. 2016. Norsteds Fågelbok. Norsteds, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2009. Handbok för Artskyddsföreningen, Del 1

Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S. & Tjernberg, M. 2012. *Fåglar i Sverige – antal och förekomst*. SOF, Halmstad.